

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Історія та культура України

Шифр та назва спеціальності

073 – Менеджмент

Інститут

ННІ Економіки, Менеджменту та Міжнародного бізнесу

Освітня програма

Міжнародний бізнес

Кафедра

Українознавства, культурології та історії науки (310)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Загальна, обов'язкова

Семестр

2

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Шишкіна Євгенія Костянтинівна

Yevheniia.Shyshkina@khpi.edu.ua

к.і.н., доцент,

доцент кафедри українознавства, культурології та історії науки

Автор понад 90 наукових та навчально-методичних праць.

Детальніше про викладача на сайті кафедри

<https://web.kpi.kharkov.ua/ukin/vikladachi>

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на вивчення суспільно-політичних і соціально-економічних процесів, які відбувалися на різних етапах розвитку українського народу і його державності, ознайомлення з еволюцією вітчизняної культури – історії її фундаментальних цінностей, як цілісних систем в світовому і європейському контекстах, отримання студентами фундаментальних знань з історії і культури України, як основам формування світогляду відповідального громадянина, носія інтелектуальних, моральних і естетичних якостей, гідних високоосвіченого фахівця.

Мета та цілі дисципліни

Отримання студентами фундаментальних знань з історії та культури України як основи формування світогляду відповідального громадянина, носія інтелектуальних, моральних та естетичних якостей гідних високоосвіченого фахівця.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - екзамен

Компетентності

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей

розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
ЗК09. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

Результати навчання

ПР01. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР02. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя

ПР16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним .

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції - 16 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 72 год. Форма оцінювання - екзамен

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Курс є початковим і потребує знань на рівні середньої освіти

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Методи: 1) словесні: опитування, бесіда, дискусія; 2)наочні: презентація, використання відео- та аудіо джерел і матеріалів етнографічного музею кафедри «Слобожанські скарби», виставкових експозицій музеїв та художніх галерей м. Харкова; 3)практичні: конспектування та обговорення історичних, культурологічних та філософських джерел, написання модульної контрольної роботи (модуль I), виконання індивідуальних творчих завдань на семінарах, тестування, написання рефератів (модуль II), підготовка тез на студентську науково-практичну конференцію.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Модуль 1.

Лекція 1. Вступ до курсу. Київська Русь.

Лекція 2. Українська революція середини XVII в.

Лекція 3. Україна під владою Російської і Австрійської (Австро-Угорської) імперій наприкінці XVIII – початку ХХ ст.

Лекція 4-5. Революційні події 1917-1921 років в Україні: причини, рушійні сили, наслідки.

Лекція 6. Україна у міжвоєнний період

Лекція 7. Основні тенденції і суперечності розвитку України у 1945–1985 рр.

Лекція 8. Розвиток сучасної української держави. Підсумки історичного шляху України.

Модуль 2

Лекція 9. Сутність культури. Концепції української культури

Лекція 10. Стародавня культура на теренах України

Лекція 11. Культура вітчизняного Середньовіччя

Лекція 12. Український Ренесанс (XIV–XVI ст.)

Лекція 13. Вітчизняна культура Нового часу (XVII–XVIII ст.)

Лекція 14. Культура України XIX ст.

Лекція 15. Сучасна українська культура

Лекція 16. Культура Слобідської України

Теми практичних занять

Семінар 1. Вступ до курсу. Методика роботи студентів по вивченню курсу «Історія та культура України».

Семінар 2. Українські землі у складі Литви та Польщі (середина XIV – перша половина XVI ст.)

Семінар 3. Українська козацька держава в останній чверті XVII–XVIII ст.

Семінар 4. Українські землі в імперській період (кінець XVIII – початок ХХ ст.).

Семінар 5. Революційні події 1917-1921 рр. в Україні.

- Семинар 6. Україна в роки другої світової війни (1939–1945 рр.)
- Семинар 7. Україна в період «перебудови» та боротьби за державну незалежність (1985–1991 рр.)
- Семинар 8. Україна в роки незалежності.
- Семинар 9. Сутність культури. Концепції української культури
- Семинар 10. Стародавня культура на теренах України
- Семинар 11. Культура вітчизняного Середньовіччя
- Семинар 12. Український Ренесанс (XIV–XVI ст.)
- Семинар 13. Українська культура Нового часу (XVII–XVIII ст.)
- Семинар 14. Культура України XIX ст.
- Семинар 15. Сучасна українська культура
- Семинар 16. Культура Слобідської України.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні заняття не передбачені

Самостійна робота

Написання реферату. Тематика рефератів:

1. Функції культури.
2. Микола Костомаров про національну своєрідність українського народу та його культури.
3. Порівняльно-історичний метод у культурологічних дослідженнях Михайла Драгоманова.
4. Цілісна концепція історії української культури у творчій спадщині Івана Франка.
5. «Українська ідея» в культурологічній концепції Михайла Грушевського.
6. Проблема європеїзації української культури у творчій спадщині Миколи Хвильового.
7. Сучасні дослідження з історії української культури.
8. Магія в первісній культурі.
9. Вікентій Хвойка – видатний дослідник української старовини.
10. Трипільська культура та її вплив на побут і мистецтво східних слов'ян.
11. Культури кіммерійців, скіфів, сарматів.
12. «Боги та герої давньогрецьких міфів у культурі античного Причорномор'я.
13. Архітектура і скульптура в античній художній культурі.
14. Родоначальник християнського гуманізму Володимир Мономах.
15. Проблема людської особистості в «Слові Данила Заточника».
16. Іларіон Київський про велич і єдність землі руської.
17. Давньоруське літописання: світова історія та сенс людського життя.
18. Середньовічна картина світу в «Слові о полку Ігоревім».
19. Давньоруська ікона.
20. Софія Київська – видатна пам'ятка вітчизняної культури.
21. Юрій Дрогобич – видатний вчений, представник раннього гуманізму в Україні.
22. Іван Вишенський про свободу народу і особи.
23. Книгодрукування і розвиток вітчизняного гуманізму.
24. «Русинський Демосфен» Станіслав Оріховський.
25. Вітчизняна оборонна архітектура XIV–XVI ст. : від готики до ренесансу.
26. Національна святиня – «Пересопницьке Євангеліє».
27. Петро Могила – релігійний реформатор, освітній діяч, меценат.
28. Просвітницька діяльність Києво-Могилянської академії.
29. Культура доби Івана Мазепи.
30. Феномен українського бароко.
31. Погляди Феофана Прокоповича на людину, державу, церкву, мистецтво.
32. Учення Григорія Сковороди про «сродну» працю
33. Максим Березовський, Дмитро Бортнянський, Артемій Ведель – корифеї духовної та світської музики.
34. Видатні художники Григорій та Дмитро Левицькі.
35. Творчість Володимира Боровиковського.
36. Український романтизм.
37. «Енеїда» Івана Котляревського – перший твір нової української літератури.
38. «Не вмирає душа наша, не вмирає воля» (Тарас Шевченко в культурному житті XIX ст.).
39. Світ старої України у «Вечорах на хуторі коло Диканьки» Миколи Гоголя.

40. Михайло Старицький і розвиток українського професійного театру.
41. Микола Лисенко – основоположник української класичної музики.
42. Творчість Лесі Українки.
43. Видатний культурний діяч Іван Франко.
44. Кубофутуризм в Україні і Росії (Давид і Микола Бурлюки, Олександра Екстер, Олександр Богомазов, Василь Єрмилов).
45. Михайло Бойчук та його школа.
46. Проблеми людини, нації та культури у творчості українських літературних модерністів (Микола Хвильовий, Микола Зеров, Олександр Олесь).
47. Тоталітаризм – трагедія вітчизняної культури ХХ ст.
48. Гуманістичні пошуки сучасної вітчизняної поезії (Василь Стус, Микола Вінграновський, Іван Драч, Дмитро Павличко, Ліна Костенко).
49. Творчість Олександра Довженка.
50. Поетична хвиля українського кіно (Сергій Параджанов, Юрій Ільєнко, Леонід Осика, Іван Миколайчук).
51. Український постмодернізм.
52. Повір'я, звичаї та побут слобожан.
53. Культурне життя Слобідської України в наукових дослідженнях Дмитра Багалія.
54. Микола Сумцов – дослідник і громадський діяч слобожанського краю.
55. Внесок Петра Іванова та Стефана Таранушенка у вивчення культури Слобідської України.
56. Гнат Хоткевич – письменник, режисер, актор, музикант.
57. Видатні письменники-слобожани Григорій Квітка-Основ'яненко та Петро Гулак-Артемівський.
58. «Березіль» Леся Курбаса в контексті розвитку вітчизняного театрального мистецтва.
59. Україна у творчості Іллі Рєпіна

Література та навчальні матеріали

1. Історія України. Курс лекцій для студентів технічних вузів. / Під заг. редакцією проф. В.І.Николаєнко. Харків: НТУ «ХПІ», 2001.
2. Історія української культури. Частина 1. Становлення та особливості української культури [Текст] : навч. посібник [для студ. усіх спеціальн.] / [О. О. Петутіна, О. В. Голозубов, Г. В. Буряк [та ін.]; за ред. О. О. Петутіної. Харків: НТУ «ХПІ», 2011.
3. Історія української культури : навч. посіб. для студ. усіх спеціальн. : у 2-х ч. Ч. 2. : Українська культура Нового та Новітнього часів / О. О. Петутіна, Н.В. Вандишева-Ребро, О. В. Голозубов, [та ін.]; за ред. О. О. Петутіної. Харків: НТУ «ХПІ», 2012.
4. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. Київ: Академія, 2003.
5. Воронянський О. В. Історія України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Харків, 2005
6. Історія України: Біографічний довідник. Навч. посібник / В.І. Николаєнко, С.І. Мешковая, С.С. Ткаченко. – Х.: НТУ «ХПІ», 2007.
7. Українська культура в іменах. Довідник [для студ. усіх спеціальн.] / О. О. Петутіна, Н.В. Вандишева-Ребро, О. В. Голозубов [та ін.]; за ред. О. О. Петутіної. Харків: НТУ «ХПІ», 2017.
8. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : навч. посіб. / за ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів, 2005.
9. Національна ідентичність: Хрестоматія / упоряд. Т. Воропай. Харків., 2002.
10. Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович. Київ, 2001.
11. Шевнюк О. Л. Культурологія: навч. посіб. / О. Л. Шевнюк. Київ, 2005.
12. Aleksieiev Yuriy. History of Ukraine.-Kyiv: Caravela, 2012.
- To13. Shyshkina Y.K. A History of Ukraine: Presentations for English-Speaking Students: Text of Lectures. Kharkiv: NTU KhPI, 2016.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Екзамен 30%.

Поточне оцінювання (30%), модульна контрольна робота (20%), реферат (20%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Завідувач кафедри
Олена ТВЕРИТНИКОВА

Гарант ОП
Олена ЧАЙКОВА